

Муниципальной бюджетной эбии үөрэхтээһин тэрлэтэ
«О.П.Иванова – Сидоркевич аатынан айар сайды киинэ»

Ылылынна:
О.П.Иванова – Сидоркевич
аатынан айар сайды киинин
педагогической сэбиэтин
муньаһар
« 05 » сентябрь 2018 с

Бигэргэтэбин:
О.П.Иванова – Сидоркевич
аатынан айар сайды киинин
дириэктэрэ
И.И.Шестакова И.И.Шестакова
« 05 » сентябрь 2018 с

«Дорҕоон» фольклорнай бөлөһүн
«Амма олоңхоттара»
Эбии үөрэхтээһинин программата

Программаны оңордо:
Анна Михайловна Кириллина
Эбии үөрэхтээһин уһуяаччыта

Амма

Программа паспора

Программа аата	Амма олоңхоттара
Программа ытыллар кэмэ	2017 -2020 гг. программа 4 үөрэх дьылыгаролобуран сурулунна.
Анаммыт сааһа	8-15 саастаах оҕолорго ананар
Эбии үөрэхтээһин тэрилтэтин аата	О.П.Ивановой – Сидоркевич аатынан оҕо айар сайдыы киинэ.
Тэрилтэ аадырыһа:	678600 Амма улууһа,Аммасэлиэнньэтэ Ленин уулуссата 44 дьыэтэ.
Төлөппүөммүт	4-12-47
E-mail	shiviv@.bk.ru
Программы ааптара (ААА, дуоһунаһа)	Кириллина Анна Михайловна, эбии үөрэхтээһин педагога
Программа хайысхата	Художественно – эстетическэй

Быһаарыы сурук.

Тыл ууһун кылаан чыпчаала – олоҥхо. Саха өйүн дириңэ, санаатын күүһэ, тылын мындыра, билиитин киэңэ, көрүүтүн олохтооҕо олоҥхохоҕо тыктарыллан кэстөр. Олонхо-саха норуотун олоххо сыһыанын, өйдөбүлүн, олоҕу анаарыытын, сизрин-туомун, быһыытын-майгытын, итэҕэлин көрдөрөр улуу айымныбыт. Саха омук өркөн өйдөөхтөрө олонхону өрө тутан, үйэлэргэ суураллыбат сүдү, бараммат барҕа баай курдук сыаналаан кэллилэр. Өбүгэлэрбит кэриэс гынан хаалларбыт тылынан уус-уран айымныгыта – Олонхо норуоттар икки ардыларынааҕы ЮНЕСКО тэрилтэтин быһаарыытынан киһи-аймах культураҕа нэһилиэстибэтин чыпчаала, сыаннаһа буолбута номнуо 10-тан тахса сыл буолла. Онон бу олонхонон сиэттэрэн сөрүүн сүөгэй курдук сүрэҕи сылаанытар Ийэ тылбыт сүппэт-симэлийбэт тирэхтээх.

Олоҥхо эйгэтэ ийэ тылы иитийэхтээбитэ, ийэ тыл күүһүнэн оҕо киһи буолан кииллийэн, саха буолан сандааран ситэн-хотон олоҕу онорсор, суолу тобулар кыаҕы ылар. Ол эбэтэр киһи норуотун тыынынан айылгыланар, норуот олоҕун, дьылҕатын туһун олоҕун сүрүнэ онгостор тыыннаныыттан норуот тылынан уус-уран айымныгыта, чопчулаан сахаҕа олоҕурдар этэ. Ийэ тыл сүтэр-симэлийэр куттала суоһаабытынан сүрүн кыаһыбыт буолла. Үгүс оҕо ойуулаан-анааран көрөр дьобура сыппаабыт диэн бэлиэтиэххэ наада. Оҕо бэлэм информацияны (холобур: мультик, ойуулаах остуоруйалар, куукулалар) бэйэбит онгортон биэрэбит. Оҕо истэр, бэйэтэ ойуулаан көрөрүгэр дьулуспаппыт. Былыр өбүгэлэрбит ол иһин олонхоһуту сэнээрэн истэллэрэ, харахтарыгар, онгортон ойуулаан көрөр дьобурдара ордук күүстээбэ. Билигин олонхону истии культуратын үрдэтэргэ үлэлэһиэххэ наада дии саныыбыт.

Олонхо-саха норуотун духуобунай сайдыытын чыпчаала, олоҕун энциклопедията, ол аата олоҥхо олох оңкулун барытын хоһуйар. Онон оҕону уһуйууга олонхо сүрүн тускулларыгар олобуруохтаахпыт. Амма сиригэр-уотугар үгүс олонхоһут олон ааспыттарын туоһулуур научнай үлэлэр суруллубуттара. Ол курдук киэҥ тутта 58 олонхоһут олон ааспыта диэн Юрий Борисов научнай үлэтигэр суруйбуттара. Ол эрэн сорох Амма улууһугар туойуллубут – кэпсэммит олонхолоро архивка сыталлар. Биһи бу тиһиликкэ бэчээккэ тахсыбыт олонхолору оскуола оҕото билиэхтээх диэн киллэрдит. Саха омук түөлбэлээн олонор буолан олонхоһут эмиэ түөлбэлээн уратылаах буолар. Холобур: Бүлүү улуустара туойар матыыптара майгынныыр эрээри уратылаһар. Онтон Амма улууһа бэйэтэ туспа суоллаах. Онон бу олонхолору ааҕан тэннээн көрөн билиэххэ сөп. Олонхону ырыта, тэнни үөрэтиэххэ эмиэ сөп.

Программа бастакы түһүмэҕэ, сүнньэ буолар. Саха өрөспүүбүлүкэтин алтынны 16 1992 сыллаах сокуонунан тирэҕирэн саха тылынан сурулунна, сахалыы тылынан уроктар ытыллаллар. *(Закон Республики Саха (Якутия) от 16 октября 1992 г. N 1170-ХП "О языках в Республике Саха (Якутия)".*

Оскуола алын кылаас оҕолоругар ананар. Манна сүрүн оруолу Амма улууһун олоҥхолорун бөлөбүнэн толоруу буолар. Олонхону олоҕурбут ньыманан толоруу. Түһүмэх түөрт сылтан турар. Сылын аайы үөрэтиллэр матырыйаал темалара хатыланаллар эрээри толоруу маастарыстыбатын чочуйан иһэллэр. Бастакы түһүмэххэ үөрэтиллэр олонхолор оҕо сааһыгар сөп түбэһиннэрэн аттарылыннылар. Ол курдук Амма олонхолорун үс түһүмэххэ оҕолор саастарыгар сөп түбэһиннэрэн араардым. Бастакы түһүмэҕи түмүктээбит оҕо салҕыы олоҕону соҕотохтуу толорууга киирэбит. Түһүмэх ахсын 4 сыл ананар. Үһүс түһүмэххэ икки сыл ананна. Ол иһин программа уопсайа 10 сыл үөрэтиллэр.

Иккис түһүмэх. Амма улууһун олоҥхолорун олоҕурбут ньыманан толорууга уһуйуу, соҕотохтуу олоҥхолоуру оҕолору таһаарыы.

Үһүс түһүмэх. Олонхону ырытыы, тэннээн көрүү. Научнай докладтары суруйуу.

Уһуйааччы туруорар кыһалҕата: Амма олоңхолорун чинчийи.

Суолтата: Амма олонхоһуттарын үйэтитии, сана суоллары булуу.

Сыала: Амма улууһун олонхоһуттарын билии, олонхолорун толоруу.

Соруктара:

- Олоңхо тойугун туойа, тылын өйдүүр, кэпсиир.
- Саха төрүт үгэһин туһанан оҕону сизгэ-майгыга иитии.
- Оҕо толкуйдуур дьобурун, ойуулуур-дьүһүннүүр тылын сайыннарыы.

Түһүмэх ис хоһооно:

- Бастакытүһүмэх. Олоңхо өйдөбүлүн оҕо этигэр-хааныгар уһугуннарыы. Олоңхону олоҕурбут ньыманан бөлөбүнэн толорууга уһуйуу, олоңхолуур оҕолору таһаарыы. Алын кылаас оҕолоругар дьарык.

- Иккис түһүмэх. Оскуола орто кылаас оҕолоругар ананар. Соҕотохтуу олонхолоһун. Иккис түһүмэҕи үөрөппит оҕо үһүс түһүмэххэ научнай докладтары суруйууга сыстыан сөп.

- **Үһүс түһүмэх. Олонхону ырытыы, тэннээн көрүү. Научнай докладтары суруйуу.**

Үс түһүмэх түмүгүнэн үөрэтиллээччилэр тугу билиэхтээхтэрэ:

- . Ырытар. Тус көрүүлээх ааҕааччы таһымыгар тахсар.
- . Кэпсэтии сиэрин тутуһар.
- . Айар дьобура сайдар.
- . Уус-уран ойуулуур-дьүһүннүүр ньымалары үлэбэ таба туһанар.

Тугу сатыахтаахтара.

1. Фольклор көрүннэрин толорор.
2. Саха итэҕэлигэр олобуран сиэри-туому билии, олоххо-дьаһахха туттуу.
3. Амма олоңхолорун толору билии, толоруу.

Үөрэтиллээччи билиитин дириңэтэр ньымалар:

Төрүт культурабытыгар олобуран.

1. Олоңхоҕо сыһыаннаах араас оонньуулары туһаныы.
2. Уруһуйдары туһаныы уонна уруһуйдатыы.
3. Олоңхоһуттары, олоңхо записстарын иһитиннэрии.
4. Сиэр-туом түһүлгэлэрин сырытыннарыы.
5. Олоңхоҕо, фольклорга аналлаах көрүүлэргэ, конференцияларга кытыннарыы, сырытыннарыы.

Уһуйааччы оҕолору кытта дьарыктанар үлэтин соруктара:

1. Билиитин хаңатар литератураны туһаныы. Семинардарга, маастар-кылаастарга сылдыы. Семинардары тэрийэн ытыы.
2. Үөрэтиллээччи кыабын көрөн сөптөөхтүк уһуйар ньыманы булуу.
3. Сөптөөх репертуардары булууну, онгостуу.
4. Үөрэтиллээччи толорор таһымын үрдэтии.

1. Програма ис хоһоонунантуттуллар ньымалар

Програма психолого-педагогической өрүттэрэ:

- Хас биирдии оҕоҕо сизрдээх сыһыан, оҕо талаанын арыйыы
- Табыгастаах услуобуйаны тэрийи;
- Биир хамаанда оноруу, бэйэ-бэйэбэ көмөлөһүү;
- Үөрэтиллээччи бэйэтин санаатын сахалыы сийилии этэригэр болҕомто ууруу;
- Үөрэтиллээччисааһын уонна уратытынучоттааһын;

- Үөрэтллээччибэйэтин ис кыабын туһананарыгар орук ууруу;
- Программа ытыллар миэстэтэ:
 - Киэн-куон хос:
 - Дьарык ытылларыгар анал үөрэнэр кылаас;
 - Киэн эйгэбэ тахсарга сыана.
 - **Программаба методическай өрүтэ:**
 - Үөрэтэр, анал литература;
 - Культурологическэй уонна философскэй, педагогическэй, психологическэй анал кинигэлэр;
 - Уһуйааччы анал былаана оноһуллуута, учебнай тестар, хонтуруоллуур үлэлэр, конкурстар, фестивалар;
 - Методическай матырыяаллары мунһуу, бэйэ танан оноруу.
 - **Үөрэтэргэ аналлаах көмө матырыяал:**
 - Көрдөрөр анал пособиялар, плакаттар, хаартыскалар, видео эбэтэр аудио записстар;
 - Компьютернай уонна мультимедийнай техника;
 - Канцелярская тэрил уо.д.а.;
 - Сахалы анал танас-сап, туттар музыкальнай инструменнар, музыкальнай фонограммалар.

- **Дьарык чааһынан аттарыллыгыта:**

Программа бастакы түһүмэх бастакы сылыгар дьарык нэдиэлэбэ 45 мүнүүтэ буолар. Сылга 72 чаас тахсар. Бу бастакы кылаас оҕото анал адаптацияны барарыгар диэн анан оноһулунна. Атын группаларга нэдиэлэбэ иккитэ 90 мүнүүтэ 15-мүнүүтэ сынһаланнаах ытыллар. Уопсайа холбоон сылга 144 чаас. Индивидуальной дьарыктар нэдиэлэбэ иккитэ 90 мүнүүтэ 15 мүнүүтэ сынһаланнаах дьарыктаналлар. Уопсайа холбоон сылга 144 чаас. Үһүс түһүмэххэ 144 чааска аттарыллан оноһулунна. Нэдиэлэбэ үстэ кэлэн дьарыктаналлар, 90 мүнүүтэ 15-мүнүүтэ сынһаланнаах ытыллар.

САНПин нуорматыгар олобуран оноһулунна

Оҕо сааһа	Оҕо ахсаана	Нэдиэлэбэ хас чаас бэриллэрэ	Хайыс сылын сылдыара	Дьарык формата
7–10 саастаах	5–10	4 чаас	1	бөлөбүнэн
11–14 саастаах	11–14	4 чаас	5	соһотохтуу
15-17	15–17	4 чаас	8	соһотохтуу

- **Оҕо билиитин-сайдыытын кэтээн көрүү:**

Бу торум үс хайысханан кэтээн көрүллэр:

1. Үөрэтллээччи билиитин, сатабылын кэтээн көрүү.
2. Толоруу маастарыстыбатын сайдыытын кэтээн көрүү.
3. Сахалы сиэр-туому тутуһуу, сиэрдээх быһыытын-майгытын кэтээн көрүү.

Үс хайысханан кэтээн көрүү, хонтуруоллуур үлэ ытыллар:

1. Үөрэх дьылын сабаланыта ытыллар анал үлэлэр кэпсэтии, анал боппуруска эппиэттээһин.

1. Үөрэтллээччи бағарар уонна ситиһиэхтээх сыалын билсии. (ыйытык);
2. Үөрэнээччи сатаан истэр дьобурун (музыкальный слух);
3. Таба санарыытын, оруолун тириэрдиитэ бэрэбиэркэлээһин. (Чуолкайдык санарарыгар чабырбах кеметунэн).
4. Музыкальной инструменнары билиитэ уонна сатаан таба туттуута (кэтээн керуу кеметунэн);
5. Кылыбах (норуот ырыалар кемелерунэн теье кылыбахтаабын суобун истии);

2. Үөрэх дьылын ортотугар ытылларкэтээн көрүү программаны ситиһэн иһэрэ, о.э.үрдээн иһии кэтэбилэ.

1. Таба санарыытын, оруолун тириэрдиитэ бэрэбиэркэлээһин. (Чуолкайдык санарарыгар чабырбах, угэ кеметунэн).
2. Музыкальной инструменнары билиитэ уонна сатаан таба туттуута (кэтээн керуу кеметунэн);
3. Кылыбах (норуот ырыалар кемелерунэн теье кылыбахтаабын суобун истии);

3. Үөрэх дьылын бүтүүтэ ытыллар кэтээн көрүү уопсай программаны баһылаабытын билии, ситиһиилэрэ торум түмүгүнэн хас сыл аайы кэтээн көрүү ытыллар.

1. Таба санарыытын, оруолун тириэрдиитэ бэрэбиэркэлээһин. (Чуолкайдык санарарыгар чабырбах, угэ кеметунэн).
2. Музыкальной инструменнары билиитэ уонна сатаан таба туттуута (кэтээн керуу кеметунэн);
3. Кылыбах (норуот ырыалар кемелерунэн теье кылыбахтаабын суобун истии);

1. Күннээби хонтуруол. Үөрэнэччи сатабылын, билиитин, хас дьарык кэнниттэн кэтээн көрүү.

2. **Барбыты чинэтии.** Анал теманы баһылаабытын бэрэбиэркэлээһин.
3. **Түмүктүүр хонтуруол.** Программа түмүгүнэн хонтуруолунай үлэ.

Үөрэх дьылын бүтүүтэ түмүктүүр хонтуруоллуур үлэ бэрэбиэркэ ытыллар – үөрэтллээччи сатаабытын, билбитин, сайыннарбытын бэрэбиэркэлиир ыйытыктар, анкеталар, конкурстарга кыттыбыт ситиһии түмүктэрэ.

Хонтуруоллуур үлэ кэмэ – мэлдьи кэтээн көрүү (күннээби, тематическай, түмүктүүр).

Хонтуруоллуур үлэ формата: кэтээн көрүү, анал ыйтык (анкетирования), фестиваль, конкурс түмүктэрэ, ситиһии.

Программа бастакы түһүмэбэ

(1-4 алын сүһүөх кылаас үөрэнээччилэригэр)

Бастакы түһүмэх сыала: Олоңхо тутулун кытта билсии, толорор ньыманы тобулуу.

- Ырыа матыыбын толорорго ситиһии;
- Олоңхо тылын-өһүн өйдөтүү;
- Бөлөбүнэн толоруу маастарыстыбатын тобулуу;
- Тыл баайын хаңаты;
- Дорҕооннору таба саңарарга ситиһии.

Бастакы түһүмэх түмүгүнэн билиэхтээх:

1. Олонхону истэр;
2. Аммалы олонхону билсэр;
3. Олонхону өйдүүр;
4. Амма олонхоһуттарын билэр;
5. Олонголоон холонон көрөр;
6. Түөлбэтин тылы-өһүн ингэринэр;

- 7.Сахалы тыллары кэпсэтэригэр туттар;
- 8.Бэйэтин сыаналанар;
- 9.Бэрэбиэркэлэнэн көрөр;
- 10.Булар, ойуулуур;
- 11.Билсир, өйдүүр.

Бастакы түһүмэх түмүгүнүнэн сатыахтаах:

- 1.Фольклор бары көрүңнэрин толорууну.
- 2.Олоххону аабы ныматын.
- 3.Түөлбэ тойугун.
- 4.Олоххону олобурбут ныманан бөлөбүнэн толорууну.

Бастакы сыл былаана.

Сыала: Саха фольклорун кытта билсии.

№	Дьарык темата	Барыта	Тылына н	Практ
1-2	Кирири чааһа	2	2	-
3-4	Остуоруйа дойдута	2	2	-
5-6	Хомоҕой хоһоон	2	-	2
7-8	Таабырыннар	2	-	2
	Үгэ	10	2	8
9-10	Үгэ диэн тугуй?	2	2	-
11-12	Үгэ тылын үөрэтии	2	-	2
13-16	Үгэни толорууга дьарык	4	-	4
17-18	Түмүктүүр хонтуруолунай үлэ.	2	2	-
	Чабырҕах	22	6	16
19-20	Чабырҕах тыла- өһө	2	2	-
21-22	Чабырҕахсыт уратыта	2	2	-
23-24	Чабырҕах үөрэтиитэ	2	2	-
25-34	Толорууга дьарык	10	-	10
35-36	Чабырҕахха ырыа кириитэ	2	-	2
37-38	Чабырҕахтааһын	2	-	2
39-40	Хонтуруолунай үлэ.	2	2	-
	Норуот ырыата	30	10	20
41-50	Норуот ырыатын тыллара	10	10	
51-60	Норуот ырыаларын матыыптара	10	-	10
61-70	Норуот ырыатын толоруу	10	-	10

72	71- үлэ	Хонтуруолунай	2	-	2
		Хомус	20	6	14
74	73-	Хомус – саха национальной инструмена.	2	2	-
76	75-	Хомус тутула	2	2	-
78	77-	Хомуска таба тыыныы	2	-	2
82	79-	Хомуска охсуу араастар	4	-	4
86	83-	Хомус уонна ырыа дьүөрэлэһиитэ	4	-	4
92	87-	Хомус уонна сахалыы интсруменнар	6	2	4
98	93-	Сыйыа тардыы	6	-	6
104	99-	Хаастатыы	6	-	6
5-110	10	Күөрэгэйдэтии	6	-	6
1-116	11	Табыгыр ньыма	6	-	6
7-122	11	Кэбэлэтии	6	-	6
		Саха биллэр хомусчуттара			
3-124	12	Спиридон Шишигин	2	2	-
5-126	12	Альбина Дегтярева	2	2	-
7-128	12	Клавдия Герман Хатылаевтар	2	2	-
9-144	12	Барбыты хатылааһын уонна чиңэтии	15	-	15
		Барыта:	144	62	82

Программабастакы сылын ис хоһооно

1 олуқ. Кирии чааһа.

Тылынан (2 чаас): Ытыллар дьарыктар былааннарын, суолтатын соругун билсипиннэри. Оҕолору кытта билсии. Саха омугун итэбэлэ, уус-уран тылынан баайа-дуола.

2 олуқ. Остуоруйа дойдута.

Тылынан (2 чаас):Амма улуунун туһунан остуоруйалары, үһүээннэри кэпсэтии. Элэй Боотур үһүээниттэн саҕалаан Эмис нэһилиэгэ тоҕо Эмис диэн ааттаммытай? Бөрө саҕа соргулаах Бөрө Бөтүннэр, Харама хайата, Лөглү Бөҕө онтон да атын остуоруйалар, номохтор, үһүээннэри кэпсээһин.

3 олуқ.Хомоҕой хоһоон.

Практической (2 чаас):Амма туһунан хоһооннору үөрэтии, ааптардарын кытта билсии. С.Гольдерова-Саргы Куо, Амма Даайыс, И.Корякин-Бөтүүнүскэй, К.Туйаарыскай, И.Сосин уо.да атын суруйааччылар хоһооннорун үөрэтии.

4 олук: Таабырыннар.

Сахалыы таабырыннары таайсыы. Ким элбэх таабырыны таайбытый диэн оонньуу-күрэх. Оҕолор бэйэлэрэ сана таабырын толкуйдуулар, таайсаллар.

5. Олук: Үгэ.

Тылынан (2 чаас): Үгэ – олоңхоҕо уһуйууга оҕо улахан киһи курдук олох эгэлгэтин, очурун-чочурун ситэ өйдүү илик кэмигэр, үгэни ааҕа үөрэниитэ, олоңхо ис хоһоонун дьонно тириэрдиитигэр улахан суолтаны ылар.

Практической (4 чаас): Үгэ тылын үөрэтии. Үгэни толорууга дьарык. Түмүктүүр хонтуруолунай үлэ.

6. Олук: Чабырҕах.

Тылынан (6 чаас): Чабырҕах – олоңхону үөрэтиигэ чабырҕаҕы үөрэтии суолтатын быһаарыы. Олоңхо тылын иңнибэккэ, этэллэрин курдук устар ууну сомоҕолуурдуу ааҕыы. Олоңхо хаамытын ааҕыыга чабырҕах оҕо тылын эрчийэр сүңкэн оруоллаах. Чабырҕахсыт уратыта. Сөпкө тыныны. Чабырҕах үөрэтиитэ.

Практической (4 чаас): Толорууга дьарык. Чабырҕахха ырыа кириитэ. Оҕо чабырҕах тылын чуолкайдык саңара үөрэниитэ, толорууга. Чабырҕахтааһын. Түмүктүүр хонтуруолунай үлэ.

7. Олук: Норуот ырыата.

Тылынан (10 чаас): Дэгэрэн ырыа уонна дьыэрэтии араастара. Ырыа тылын үөрэтии.

Практической (10 чаас): Норуот ырыаларын араастара матыыштара. Дьыэрэтэн ыллыыр ырыа матыыба, ырыа дьарыктара. Тыныныга болҕомто ууруу. Кылыһах үөскээһинигэр анал дьарыктар. Норуот ырыаларын толоруу.

Түмүктүүр хонтуруолунай үлэ.

Бастакы сылтүмүгүнэнтугу билиэхтээҕэ.

1. Фольклор көрүңнэрин араарарга.
2. Амма улууһун номохторун, үһүйээннэрин, Амма улууһун суруйааччыларын остуоруйаларын.

3. Чабырҕахтары.

4. Үгэлэри.

5. Норуот ырыаларын.

6. Таабырын таайсыытын.

7. Амма туһунан хоһооннору.

Тугу сатыахтааҕа:

1. Хоһоон, үгэ ааҕыны, толорууну.

2. Остуоруйалары кэпсиир, билэр.

3. Чабырҕахтыыр.

4. Норуот ырыаларын матыыбын билэр, ыллыыр.

Бастакы түһүмэх иккис сылын былаана.

Сыала соруга: Олоңхону олоҕурбут ньыманан бөлөбүнэн толоруу.

	Дьарык темата	Барыта	Тылына	Практ
	Кириии. Инники соругу билиһиннэрии.	2	н 2	-
	Көмүскэс Санаалаах Күн Айыы Киһитэ Кэскил Бухатыыр	10	10	-
	Олоңхону ааҕыы.	6	6	-

.1.				
.2.	Олоңхо авторын туһунан кэпсэтиһии.	4	4	-
	Кэскил Бухатыыр олонхо	10	6	4
.1	Олоңхону устуу	4	4	-
.2.	Олоңхо геройдарын туһунан кэпсээтии	2	2	-
.3.	Олоңхону аабы, толорууга киирии	4	-	4
	Олоңхо тыла-өһө	36	4	32
.1.	Орто дойду оңоһуллуута	4	-	4
.2.	Бухатыыр дьиэтэ-уота	4	-	4
.3.	Орто дойдуга абааһылар уоран киириилэрэ	4	-	4
.4.	Абааһы уола Айыы кыыһын уоран-талан барыыта	4	-	4
.5.	Сорук Боллур илдьити тиэрдиитэ	4	-	4
.6.	Бухатыыр айаңна турунуута	4	-	4
.7.	Айыы бухатыыра уонна абааһы уолун кытта охсуһуута	4	-	4
.8.	Орто дойдуга эргиллии	4	-	4
	Олоңхо ырыата-тойуга	82	-	82
.1.	Кэскил Бухатыыр ырыата-тойуга	8	-	8
.2.	Айталыын куо ырыата-тойуга	8	-	8
.3.	Бухатыыр ийэлээх аҕатын ырыата-тойуга	8	-	8
.4.	Бухатыыр ата, ырыата-тойуга	8	-	8
.5.	Сорук-боллур уол ырыата-тойуга	8	-	8
.6.	Аллараа дойду атамаанын Ачаа-Бачаа ырыата-тойуга	8	-	8
.7.	Абааһы кыыһын Дьэгэ-Бааба ырыата-тойуга	8	-	8
.8.	Айыы Умсуур удаҕан ырыата-тойуга	8	-	8
	Өрөгөй ырыата	8	-	8

.9.				
.10.	Олоңхо тылын уонна ырыатын-тойугун холбоохун	10	10	-
.11.	Алгыс тыла	6	6	-
	Олоңхону толоруу	4	4	-
	Барыта:	144	42	102

Программа ис хоһооно.

1. Олук: Кирири.
Тылынан (2 чаас):Инникисоругубилиһиннэри. Туруорулар сыал-сорук. Оҕолору кытта кэпсэтиһии.
2. Олук:Көмүскэс Санаалаах Күн Айыы Киһитэ Кэскил Бухатыыр.
Тылынан (14 чаас): Олоңхону ааҕы. Ис хоһоонун өйдөтүү. Олонхо тула кэпсэтиһии, ырытыһы. Олоңхо авторын туһунан кэпсээһин. Суруйбут олоңхолорун оҕолорго көрдөрүү. Кэпсэти.
3. Олук:Кэскил бухатыыр.
Тылынан (8 чаас):Юрий Борисоволоңхотун устуу.Өссө төгүл ис хоһоонугар болҕомто ууруу. Олонхо геройдарын туһунан кэпсэти.
- Практической (4 чаас):Олоңхону ааҕы, толорууга кирири.
4. Олук: Олоңхо тыла-өһө.
Практической (36 чаас):Орто дойдун оңоһуллуута.Бухатыыр дьизэтэ-уота.Орто дойдуга абааһылар уоран киририлэрэ.Абааһы уола Айыы кыһын уоран-талан барыта. Сорук Боллур илдьити тиэрдиитэ.Бухатыыр айаңна турунуута.Айыы бухатыыра уонна абааһы улун кытта охсуһуута.Орто дойдуга эргилли.
5. Олук: Олонхо ырыата-тойуга.
Практической (82 чаас):Бухатыыр ырыата-тойуга.Айыы кыһын ырыата-тойуга. Бухатыыр ийэлээх аҕатын ырыата-тойуга.Бухатыыр ата, ырыата-тойуга.Сорук-боллур уол ырыата-тойуга.Аллараа дойдун атамаанын ырыата-тойуга. Абааһы кыһын ырыата-тойуга.Айыы Умсуур удабан ырыата-тойуга. Өрөгөй ырыата. Олоңхо тылын уонна ырыатын-тойугун холбоохун. Алгыс тыл.
6. Олук: Практической (4 чаас):Олоңхону толоруу.

Иккис сыл түмүгүнэн оҕо тугу билиэхтээбэ.

1. Олоңхону олоҕурбут ньыманан, түөлбэтин уратытынан ааҕыны.
 2. Олоңхону толорор кыаҕын.
 3. Амма олонхотун ис хоһоонун.
 4. Олонхо тойуктарын арааһын.
- Тугу сатыахтааҕа.
1. Олоңхону олоҕурбут ньыманан толорууну.
 2. Төрөөбүт түөлбэтин олоңхоттарын ньымаларын.
 3. Олоңхону дьондо сэнээрдиини.
 4. Олонхоҕо оҕо биир тойугу сатыахтаах.

Бастакы түһүмэх үһүс сылын былаана.

Сыала – оҕо Амма олонхотун толоруу кистэлэңин баһылыырыгар.

	Дьарык темата	Барыта	Тылын	Практ.
	Кирири.	2	ан 2	-

	К.Туйаарыскай Быыра Баадьай (остуоруйа-олонхо)	12	2	10
.1.	Олонхону аағыы	-	2	-
.2.	Ырыата-тойуга	-	-	10
	Олоңхо абылаңа	26	4	22
.1.	Олоңхо тыла-өһө	-	4	
.2.	Олоңхо ырыаларын тойуктарын үөрэтии	-	-	22
	Эргэрбит тыллар (архаизмнар)	16	4	12
.1.	Архаизм диэн тугуй	2	2	-
.2.	Олоңхоҕо архаизмнары булуу	2	-	2
.3.	Тыллар быһаарыыларын көрдөөһүн	10	-	10
.4.	Тылдыт оңостобут	2	2	-
	Олоңхо тыла-өһө	20	2	20
.1.	Олоңхо тылын чочуйуу	10	-	10
.2.	Олоңхо истиилэ	10	-	10
.3.	Олоңхо тылын устуу	2	2	
	Олоңхоһут уратыта, истиилэ	14	2	12
.1.	Олоңхону толорор һыматын буларга дьарыктар	6	-	6
.2.	Атын олоңхоһуттары үөрэтии	2	2	-
.3.	Бэйэ толорор һыманы тобулуу	6	-	6
	Турук.	26	6	20
.1.	Турук диэн тугуй	2	2	-
.2.	Турукка киирэргэ сүбэлэр	2	2	-
.3.	Туруктан тахсарга сүбэлэр	2	2	-
.4.	Турукка киллэрэн аағыыга дьарык.	20	-	20
	Толоруу маастарыстыбата	18	-	18
.1.	Олоңхону толоруу	8	-	8
.2.	Олоңхоһут дэгиттэр тыла-өһө	10	-	10

	Түөлбэ олонхоһуттара	10	4	6
.1.	Амма олонхоһуттара	4	4	-
.2.	Амма олонхоһуттарын олонхолорун истии	6	-	6
	Барыта:	144	32	112

Программа ис хоһооно:

1. Олук: Кирири чааһа.
Тылынан (2 чаас):Инники туруорулар соруктар, былааннар. Сэрэхтээх буолуутуһунан кэпсэтиһии.
Практической (10 чаас):Олонхоҕо саңа ырыаларын тойугун үөрэтии.
2. Олук:К.Туйаарыскай Быыра Баадьай (остуоруйа-олонхо).
Тылынан (2 чаас):К.Туйаарыскай «Быыра Баадьай» (олонхо-остуоруйа) олонхону устуу.
Практической (10 чаас):Олонхоҕо саңа ырыаларын тойугун үөрэтии.
3. Олук: Олонхо абылаңа.
Тылынан (4):Олонхо тыла-өһө. Олонхо ис хоһоонун ырытыы, ис хоһоонун кэпсэтэһии.
Практической (22 чаас) Олонхо ырыата-тойуга. Оҕо бухатыыр тойугун уратыта. Кукаакы ырыатын матыыба, Сата Дуолан тойуга. Туойарга анал дьарыктар.
4. Олук:Эргэрбит тыллар (архаизмнар)
Тылынан (4 чаас):Архаизм диэн тугуй.
Практической (12 чаас): Олонхоҕо архаизмнары булуу. Тыллар быһаарыыларын көрдөөһүн. Тылдыт оңостобут.
5. Олук:Олонхо тыла-өһө.
Практической (20 чаас):Олонхо тылын чочуйуу. Олонхоҕо тылын истиилэ. Тылы дьүөрэлиитэ (аллитерацията), хоһоон истиилигэр майгылыыр өрүтэ.
Тылынан (2 чаас):Олонхо тылын устуу.
6. Олук:Олонхоһут уратыта, истиилэ.
Практической (12 чаас):Олонхону толорор ньыматын буларга дьарыктар.Бэйэ толорор ньыманы тобулуу.
Тылынан (2 чаас): Атын олонхоһуттары үөрэтии.
7. Олук:Турук.
Тылынан (6 чаас): Турук диэн тугуй.Турукка киирэргэ сүбэлэр.Туруктан тахсарга сүбэлэр.
Практической (20 чаас):Турукка киллэрэн ааҕыыга дьарык.
8. Олук. Толоруу маастарыстыбата.
Практической (10 чаас): Олонхону толоруу.Олонхоһут дэгиттэр тыла-өһө.
9. Олук. Түөлбэ олонхоһуттара.
Тылынан (4 чаас): Амма олонхоһуттара.
Практической (6 чаас): Амма олонхоһуттарын олонхолорун истии.

Сыл түмүгүнэн билиэхтээх:

1. Олонхоҕо саха норуотун муударанын (сиэрин-туомун) тутуһуу кистэлэннэрин, айылҕа сүдү күүһүгэр сүгүрүйэрбитин.
2. Олонхону толорор бэйэ ньыматын булуһуун.
3. Эргэрбит тыллар өйдөбүллэрин.
4. Толоруу маастарыстыбатын үрдэтии суолтатын.

Сыл түмүгүнэн сатыахтааҕа:

1. Олонхону толоруу туругар кирири.
2. Олонхону сөптөөхтүк толоруу.

3. Дэгэрэн уонна дьиэрэтии ырыалар матыыптарын баһылааһын.
4. Бэйэтин кыабын билиниитэ.

Бастакытүһүмэхтөрдүссөһүнбылаана.

Сыала сорууга: Амма олонхотун уонна атын улуустар олонхоторун уратылара.

	Дьарык темата	Барыта	Тылынан	Практ.
	Кирири	2	2	
	Үөрэппит олоңхону хатылааһын	10	4	6
.1.	Олоңхо тыла-өһө	2	2	-
.2.	Олоңхо ырыата-тойуга	2	2	-
.3.	Олоңхону толоруу	6	-	6
	Юрий Борисов Баабый Баатыр олоңхотун олоңурбут ньыманан толоруу	40	8	32
.1.	Орто дойду оңоһуллуута	4	-	4
.2.	Бухатыыр дойдуга	4	-	4
.3.	Айыы кыһын сирэ-уота	4	-	4
.4.	Абааһы бухатыыра айыы кыһын уоруута	4	-	4
.5.	Айыы бухатыыра аллараа дойдуга айана	4	-	4
.6.	Охсуһуу	4	-	4
.7.	Айыы бухатыыра Айыы кыһын дьиэтигэр-уотугар аҕалыта	4	-	4
.8.	Уруу ыһыаҕа	4	-	4
.9.	Тыл күүһэ – олоңхоҕо	4	4	-
.10	Олоңхону аабыы ньымата	4	4	-
	Олоңхо ырыата-тойуга	50	2	48
.1	Бухатыыр ырыата	6	-	6
.2.	Айыы кыһын ырыата-тойуга	6	-	6
.3.	Бухатыыр атын ырыата	6	-	6
.4.	Сорук-Боллур ырыата	6	-	6
.5.	Абааһы уолун ырыата	6	-	6

.7.	Абааһы кыһын ырыата	6	-	6
.8.	Айыы кыһын ырыата-тойуга	6	-	6
.9.	Өрөгөй ырыата	6	-	6
.10	Алгыс	2	2	-
	Илин эңэр олоңхоһуттара	6	6	-
.1.	Олоңхоһуттар уонна олоңхо	2	2	-
.2.	Олоңхону толоруу уратыта	2	2	-
.3.	Илин-эңэрдии олоңхо	2	2	-
.	Бүлүү эңэр олоңхото	4	4	-
.1.	Олоңхоһуттар	2	2	-
.2.	Толоруу уратыта	2	2	-
.	Түөлбэ олоңхото	30	16	14
.1.	Түөлбэ олоңхоһуттара	2	2	-
.2.	Олоңхо Амма улууһугар	2	2	-
.3.	Амма олоңхоһуттара	2	2	-
.4.	Олоңхону аабы	10	10	-
.5.	Түөлбэ олоңхоһуттарынан тойуктарыгар дьарык	10	-	10
.6.	Бэйэ ньыматын тобулуу	4	-	4
	Түмүк	2	-	2
	Барыта:	144	42	102

Программа ис хоһооно:

1. Олук: Кирии.

Тылынан (2 чаас): Сыалы, соругу билиһиннэри. Бэрээдэк туһунан кэпсээһин.

Сиэрдээх буолуу. Бэйэ-бэйэбэ аһыныгас санаа, амарах сыһыан.

2. Олук: Үөрэппит олоңхону хатылааһын

Тылынан (4 чаас): Олоңхо тыла-өһө. Олоңхо ырыата-тойуга.

Практической (6 чаас): Олоңхону толоруу.

3. Олук: Юрий Борисов Баабый Баатыр олоңхотун олоһурбут ньыманан толоруу

Практической (32 чаас): Орто дойду оңоһуллуута. Бухатыыр дойдута. Айыы кыһын сирэ-уота. Абааһы бухатыыра айыы кыһын уоруута. Айыы бухатыыра аллараа дойдуга айана. Охсуһуу. Айыы бухатыыра Айыы кыһын дьиэтигэр-уотугар аҕалыыта. Уруу ыһыаҕа.

Тылынан (8 чаас) Тыл күүһэ – олоңхоҕо. Олоңхону аабы ньымата.

4. Олук: Олоңхо ырыата-тойуга.

Практической (48 чаас): Бухатыыр ырыата. Айыы кыыһын ырыата-тойуга. Бухатыыр атын ырыата. Сорук-Боллур ырыата. Абааһы уолун ырыата. Абааһы кыыһын ырыата. Айыы кыыһын ырыата-тойуга. Өрөгөй ырыата.

Тылынан (2 чаас): Алгыс тыл суолтата, анала.

5. Олук: Илин эңэр олоңхоһуттара

Тылынан (6 чаас) Амма олоңхоһуттар уонна олоңхо. Олоңхону толоруу уратыта. Илин-эңэрдии олоңхо.

6. Олук: Бүлүү эңэр олоңхото

Тылынан (4 чаас): Олоңхоһуттар. Толоруу уратыта.

7. Олук: Түөлбэ олоңхото.

Тылынан (16 чаас): Түөлбэ олоңхоһуттара. Олоңхо Амма улууһугар. Амма олоңхоһуттара. Олоңхону аабы.

Практической (14): Түөлбэ олоңхоһуттарынан тойуктарыгар дьарык. Бэйэ ньыматын тобулуу. Түмүк.

Сыл түмүгүнэн билиэхтээх:

1. Сиэри-туому тутуһуу, иччилэр суолталарын араарыы.
2. Олоңхону толороруу ураты кистэлэннэрин.
3. Амма олоңхоһуттарын.
4. Олоңхо ис хоһоонун кэпсии үөрэниэхтээх (кылгастык).

Сыл түмүгүнэн сатыахтааҕа:

1. Олоңхону толоруу туругар киири.
2. Олоңхону сөптөөхтүк толоруу.
3. Бэйэтин кыабын билиниитэ.
4. Түөлбэ олоңхоһуттарынан тойуктарыгар.

Программа иккис түһүмэбэ.

(5кылаастан үөһэ саастаах оҕолоругар аналлаах 4 сыллаах программа).

Сыала: Олоңхону соҕотохтуу толорорго үөрэтии.

- Олоңхо персонажтарын уобарастаан көрдөрүү;
- Көрөөччүгэ тиэрдиитэ;
- Олоңхону соҕотохтуу толоруу уратытын баһылааһын.

Дьарык түмүгүнэн билиэхтээх:

1. Олоңхо муңура суох дириң өйдөбүллээбин.
2. Олоңхону толорор бэйэ ньыматын булуунуун.
3. Билбэт тыллар өйдөбүллэрин.
4. Түөлбэ олоңхоһуттарын уратыларын. Бэйэ түөлбэтин олоңхоһуттарын толорор ньымаларын тутуһууну.
5. Олоңхону үйэтитии суолтатын.

Дьарык түмүгүнэн сатыахтаах:

1. Фольклор бары көрүңнэрин толорууну.
2. Олоңхону аабы ньыматын.
3. Олоңхо бары персонажтарын ырыаларын-тойуктарын.
4. Олоңхону олоҕурбут ньыманан соҕотохтуу толорууну.

Иккис түһүмэх бастакы сылын былаана.

Сыала сорууга: Олоңхону олоҕурбут ньыманан биирдиилээн толоруу.

	Дъарык темата	Барыта	Тылына н	Практ
	Киирии. Инники соругу билихиннэрии.	2	2	-
	Ү.Нохсоороп Дыырай Бэргэн олонхото	10	-	10
.1.	Олоңхону аабы.	6	-	6
.2.	Олоңхо авторын Ү.Нохсоороптуһунан кэпсэтиһии.	4	-	4
	Олоңхо кэрэ абылаңа.	22	16	6
.1	Олоңхону устуу	4	4	-
.2.	Олоңхо туһунан кэпсээтии	2	-	2
.3.	Олоңхоһут туһунан реферат суруйууга	12	12	-
	Олоңхо ырыата-тойуга	52	-	52
.1.	Бухатыыр ырыата-тойуга	8	-	8
.2.	Айыы кыһын ырыата-тойуга	8	-	8
.3.	Бухатыыр ийэлээх аҕатын ырыата-тойуга	8	-	8
.4.	Бухатыыр ата, ырыата-тойуга	8	-	8
.5.	Сорук-боллур уол ырыата-тойуга	8	-	8
.6.	Аллараа дойду атамаанын ырыата-тойуга	8	-	8
.7.	Абааһы кыһын ырыата-тойуга	8	-	8
.8.	Айыы Умсуур удаҕан ырыата-тойуга	8	-	8
.9.	Өрөгөй ырыата	8	-	8
.10.	Олоңхо тылын уонна ырыатын-тойугун холбоһун	10	-	10
.11.	Алгыс тыла	6	-	6
	Олоңхо тыла-өһө	36	-	36
.1.	Орто дойду оңоһулууга	4	-	4
.2.	Бухатыыр дьиэтэ-уота	4	-	4
.3.	Орто дойдуга абааһылар уоран	4	-	4

	киириилэрэ			
.4.	Абааһы уола Айыы кыыһын уоран-талан барыыта	4	-	4
.5.	Сорук Боллур илдьити тиэрдиитэ	4	-	4
.6.	Бухатыыр айаңна турунуута	4	-	4
.7.	Айыы бухатыыра уонна абааһы уолун кытта охсуһуута	4	-	4
.8.	Орто дойдуга эргиллии	4	-	4
	Олоңхону толоруу	4	-	4
	Олоңхо тылын-өһүн ырытыы	22	22	-
.1	Толорор олоңхону ырытыы	20	20	-
.2.	Олоңхо туһунан элбэх информацияны булуу	2	2	-
	Барыта:	144	72	72

Программа ис хоһооно.

1. Олук: Кирири. Тылынан (2 чаас):Инники соругу билиһиннэри.
2. Олук:Ү.Нохсоороп Дыырай Бэргэн олонхото.
Практической (10 чаас): Олоңхо авторын Ү.Нохсоороптуһунан кэпсэтии.Олоңхо авторын туһунан кэпсэтии.
3. Олук:Олоңхо кэрэ абылаңа.
Тылынан (16 чаас):Олоңхону аабыы, толорууга кирири.Олоңхоһут туһунан реферат суруйуута
Практической (6 чаас)Олоңхо туһунан кэпсэтии. Олонхону ырытыы, наардааһын.
4. Олук: Олоңхо ырыата-тойуга
Практической (52 чаас): Бухатыыр ырыата-тойуга.Айыы кыыһын ырыата-тойуга. Бухатыыр ийэлээх аҕатын ырыата-тойуга.Бухатыыр ата, ырыата-тойуга.Сорук-боллур уол ырыата-тойуга.Аллараа дойду атамаанын ырыата-тойуга.Абааһы кыыһын ырыата-тойуга.Айыы Умсуур удабан ырыата-тойуга. Өрөгөй ырыата.Олоңхо тылын уонна ырыатын-тойугун холбооһун.Алгыс тыл.
5. Олук: Олоңхо тыла-өһө.
Практической (36 чаас): Орто дойду оһоһулуута.Бухатыыр дьизэтэ-уота. Орто дойдуга абааһылар уоран киририилэрэ.Абааһы уола Айыы кыыһын уоран-талан барыыта.Сорук Боллур илдьити тиэрдиитэ.Бухатыыр айаңна турунуута.Айыы бухатыыра уонна абааһы уолун кытта охсуһуута. Орто дойдуга эргиллии.
6. Олук: Олоңхону толоруу. (практич.4 чаас)
7. Олоңхо тылын-өһүн ырытыы.
Практической (22 чаас): Толорор олонхону ырытыы, тэннээн көрүү. Сана ныманы тобулуу.

Бастакы сыл түмүгүнэн оҕо тугу билиэхтээбэ:

1. Олоңхону олоһурбут ныманан аабыыны.
2. Олоңхону толорор кыабын.
3. Амма түөлбэ олоңхоһуттарын уратыларын.

Тугу сатгахтаага:

1. Олоңхону олоѳурбут ньыманан толорууну.
2. Төрөөбүт түөлбэтин олоңхоһуттарын ньымаларын.
3. Олоңхону дьоңцо сэңээрдиини.
4. Олонхо тойуктарын матыыптарын.

Иккис түһүмэхиккиссын былаана.

Сыала – оѳо олоңхону толоруу кистэлэнин баһылааһына.

	Дьарык темата	Барыта	Тылын ан	Практ.
	Кирири. Сыал –сорук.	2	2	
	Үөмэстэй Бэргэн В.Л.Филиппов – Амыырыскай олоңхото	12	2	10
.1.	Олоңхо тылын алыба	-	2	-
.2.	Ырыата-тойуга	-	-	10
	Олоңхо абылаңа	26	4	22
.1.	Олоңхону устуу	-	4	-
.2.	Олоңхо ырыатын- тойугун үөрэтии	-	-	22
	Дорѳоону наардааһын	16	4	12
.1.	Ассонанс	2	2	-
.2.	Аллитерация	2	-	2
.3.	Анафора	2	2	-
.4.	Олонхоѳо булуу үөрэтии	10	-	10
	Олоңхо тыла-өһө	20	2	20
.1.	Олоңхо тылын чочуйуу	10	-	10
.2.	Олоңхоѳо тылын чуолкайдааһын	10	-	10
.3.	Олоңхо тылын устуу	2	2	-
	Олоңхоһут уратыта, истиилэ	14	2	12
.1.	Олоңхону толорор ньыматын буларга дьарыктар	6	-	6
.2.	Атын олоңхоһуттары үөрэтии	2	2	-
.3.	Бэйэ толорор ньыманы тобулуу	6	-	6
	Турук.	26	6	20
.1.	Турук диэн тугуй	2	2	-

.2.	Турукка киирэргэ сүбэлэр	2	2	-
.3.	Туруктан тахсарга сүбэлэр	2	2	-
.4.	Турукка киллэрэн аабыыга дьарык.	20	-	20
	Толоруу маастарыстыбата	18	-	18
.1.	Олоңхону толоруу	8	-	8
.2.	Олоңхоһут дэгиттэр тыла-өһө	10	-	10
	Түөлбэ олоңхоһуттара	10	4	6
.1.	Амма олоңхоһуттара	4	4	-
.2.	Амма олоңхоһуттарын олоңхолорун истии	6	-	6
	Барыта:	144	32	112

Программа ис хоһооно:

1. Олук: Киирии. Тылынан (2 чаас): Сыл-сорук туһунан билиһиннэри.
2. Олук: Үөмэстэй Бэргэн В.Л.Филиппов – Амырыскай олоңхото.
Тылынан (2 чаас): Олоңхо тылын алыба. Олоңхону устуу.
Практической (10 чаас): Ырыата-тойуга.
3. Олук: Олоңхо абылаңа
Тылынан (4 чаас): Олонхо тыла-өһө.
Практической (22 чаас): Олоңхо ырыаларын тойугун үөрэтии.
4. Олук: Дорҕоону наардааһын.
Тылынан (4 чаас): Ассонанс. Аллитерация. Анафора.
Практической (12 чаас): Олонхоҕо булуу, үөрэтии.
5. Олук: Олоңхо тыла-өһө.
Практической (20 чаас): Олоңхо тылын чочуйуу. Олоңхоҕо тылын чуолкайдааһын.
Тылынан (2 чаас): Олоңхо тылын устуу.
6. Олук: Олоңхоһут уратыга, истиилэ.
Тылынан (2 чаас): Атын олоңхоһуттары үөрэтии.
Практической (12 чаас): Олоңхону толорор ньыматын буларга дьарыктар. Бэйэ толорор ньыманы тобулуу.
7. Олук: Турук.
Тылынан (6 чаас): Турук диэн тугуй. Турукка киирэргэ дьарыктар. Туруктан тахсарга дьарыктар.
Практической (20 чаас): Турукка киллэрэн аабыыга дьарык.
8. Олук: Толоруу маастарыстыбата.
Практической (18 чаас): Олоңхону толоруу. Олоңхоһут дэгиттэр тыла-өһө.
9. Олук: Түөлбэ олоңхоһуттара.
Тылынан (4 чаас): Амма олоңхоһуттара.
Практической (6 чаас): Амма олоңхоһуттарын олоңхолорун истии.

Сыл түмүгүнэн билиэхтээх:

5. Олоңхо муңура суох дириң өйдөбүллээбин.
6. Олоңхону толорор бэйэ ньыматын булунуутун.

7. Билбэт тыллар өйдөбүллэрин.
 8. Толоруу маастарыстыбатын үрдэтии суолтатын.
 9. Олоңхону үйэтитэр сыалтан олоңхохут утумнааччылаах буолуохтаағын.
- Сыл түмүгүнэн сатыахтаағы:
4. Олоңхону толоруу туругар кириити.
 5. Олоңхону сөптөөхтүк толоруу.
 6. Уһуйуу ньымаларын.
 7. Турукка

Иккис түһүмэх үһүс сылын былаана.

Сыала сорууга: Олоңхо туойуугар сүрүн болжомтону ууруу.

	Дьарык темата	Барыта	Тылына	Практ
	Кириити. Инники соруугу билиһиннэриити.	2	2	-
	В.М.Новиков-Күннүк Уурастыырап Тойон Дьабырыма олоңхото.	10	-	10
.1.	Олоңхону аағы.	6	-	6
.2.	Олоңхо авторын В.М.Новиков – К.Уурастыыраптуһунан кэпсэтиити.	4	-	4
	Олоңхо кэрэ абылаңа.	22	16	6
.1	Олоңхону устуу	4	4	-
.2.	Олоңхо туһунан кэпсээтиити	2	-	2
.3.	Олоңхохут туһунан реферат суруйууга	12	12	-
	Олоңхо ырыата-тойуга	52	-	52
.1.	Бухатыыр ырыата-тойуга	8	-	8
.2.	Айыы кыһын ырыата-тойуга	8	-	8
.3.	Бухатыыр ийэлээх аҕатын ырыата-тойуга	8	-	8
.4.	Бухатыыр ата, ырыата-тойуга	8	-	8
.5.	Сорук-боллур уол ырыата-тойуга	8	-	8
.6.	Аллараа дойду атамаанын ырыата-тойуга	8	-	8
.7.	Абааһы кыһын ырыата-тойуга	8	-	8
.8.	Айыы Умсуур удаҕан ырыата-тойуга	8	-	8
	Өрөгөй ырыата	8	-	8

.9.				
.10.	Олоңхо тылын уонна ырыатын-тойугун холбооһун	10	-	10
.11.	Кутурук салайтарыы	6	-	6
	Олоңхо тыла-өһө	36	-	36
.1.	Орто дойду оңоһуллуута	4	-	4
.2.	Бухатыыр дьиэтэ-уота	4	-	4
.3.	Орто дойдуга абааһылар уоран киириилэрэ	4	-	4
.4.	Абааһы уола Айыы кыһын уоран-талан барыыта	4	-	4
.5.	Сорук Боллур илдьити тиэрдийтэ	4	-	4
.6.	Бухатыыр айаңна турунуута	4	-	4
.7.	Айыы бухатыыра уонна абааһы уолун кытта охсуһуута	4	-	4
.8.	Орто дойдуга эргиллии	4	-	4
	Олоңхону толоруу	4	-	4
	Олоңхо тылын-өһүн ырытыы	22	22	-
.1	Толорор олоңхону ырытыы	20	20	-
.2.	Олоңхо туһунан элбэх информацияны булуу	10	10	-
	Барыта:	144	72	72

Программа ис хоһооно.

1. Олук: Кирири.Тылын (2 час): Инники соруу билиһиннэри.
2. Олук: В.М.Новиков-Күннүк Уурастыырап Тойон Дьаҕарыма олоңхото. Практической (10 час): Олоңхону аағыы. Олоңхо авторын В.М.Новиков туһунан кэпсэтии.
3. Олук: Олоңхо кэрэ абылаңа. Тылын (16 час): Олоңхону устуу. Олоңхоһут туһунан реферат суруйуута. Практической (2 час): Олоңхо туһунан кэпсэтии.
4. Олук: Олоңхо ырыата-тойуга Практической (52 час): Бухатыыр ырыата-тойуга. Айыы кыһын ырыата-тойуга. Бухатыыр ийэлээх аҕатын ырыата-тойуга. Бухатыыр ата, ырыата-тойуга. Сорук-боллур уол ырыата-тойуга. Аллараа дойду атамаанын ырыата-тойуга. Абааһы кыһын ырыата-тойуга. Айыы Умсуур удаҕан ырыата-тойуга. Өрөгөй ырыата. Олоңхо тылын уонна ырыатын-тойугун холбооһун. Кутурук салайтарыы.
5. Олук: Олоңхо тыла-өһө. Практической (36 час): Орто дойду оңоһуллуута. Бухатыыр дьиэтэ-уота. Орто дойдуга абааһылар уоран киириилэрэ. Абааһы уола Айыы кыһын уоран-талан барыыта. Сорук Боллур

илдыти тизэрдитэ.Бухатыыр айаңда турунуута.Айыы бухатыыра уонна абааһы уолун кытта охсуһуута.Орто дойдуга эргиллии.

6. Олук: Олоҥхону толоруу.

Практической: Сыллааҕы түмүк ситиһиитин сыанаҕа олонхолооһун.

7. Олук:Олоҥхо тылын-өһүн ырытыы.

Тылынан (22 чаас): Толорор олонхону тэҥнээн көрүү. Культуролоргической ырытыы.

Үһүс сыл түмүгүнэн оҕо тугу билиэхтээбэ:

8. Олоҥхонуолоҕурбутнымананааҕыны.

9. Олоҥхону толорор кыаҕын.

10. Амма түөлбэ олоҥхоһуттарын уратыларын.

Тугу сатыахтааҕа:

5. Олоҥхону олоҕурбут ньыманан толорууну.

6. Төрөөбүт түөлбэтин олоҥхоһуттарын ньымаларын.

7. Олоҥхону дьонно сэңээрдиини.

8. Олонхо тойуктарын матыыптарын.

Иккис түһүмэх төрдүссөһүн былаана.

Сыала – оҕо олоҥхону толоруу кистэлэңин баһылааһына.

	Дьарык темата	Барыта	Тылын ан	Практ.
	Кирири. Сыал –сорук.	2	2	
	Ала Булкун	12	2	10
.1.	олонхото Т.В.Захаров-Чээбий	-	2	-
.2.	Ырыата-тойуга	-	-	10
	Олоҥхо абылаңа	26	4	22
.1.	Олоҥхону устуу	-	4	-
.2.	Олоҥхо ырыатын- тойугун үөрэтии	-	-	22
	Тыл суолтата	16	4	12
.1.	тыла Норуот тыыннаах	2	2	-
.2.	Эргэрбит тыллар	2	-	2
.3.	тыллара Сахатыйбыт нуучча	2	-	2
.4.	Автор тыла	2	2	-
.5.	Диалект	8	-	8
	Олоҥхо тыла-өһө	20	2	20
.1.	чочуйуу Олоҥхо тылын	10	-	10
.2.	чуолкайдааһын Олоҥхоҕо тылын	10	-	10
.3.	Олоҥхо тылын устуу	2	2	-
	Олоҥхоһут уратыта, истиилэ	14	2	12

.1.	Олоңхону толорор нъыматын буларга дъарыктар	6	-	6
.2.	Атын олоңхоһуттары үөрэтии	2	2	-
.3.	Бэйэ толорор нъыманы тобулуу	6	-	6
	Турук.	26	6	20
.1.	Турук диэн тугуй	2	2	-
.2.	Турукка киирэргэ сүбэлэр	2	2	-
.3.	Туруктан тахсарга сүбэлэр	2	2	-
.4.	Турукка киллэрэн аабыыга дъарык.	20	-	20
	Толоруу маастарыстыбата	18	-	18
.1.	Олоңхону толоруу	8	-	8
.2.	Олоңхоһут дэгиттэр тыла-өһө	10	-	10
	Чээбий-улуу олоңхоһут	10	4	6
.1.	Түмэппий Чээбий олобун туһунан	4	4	-
.2.	Амма олоңхоһуттарын «Абалара» Түмэппий Чээбий	6	-	6
	Барыта:	144	32	112

Программаис хоһооно:

1. Олук: Киирии. Тылынан (2 чаас): Сыл-сорук.
2. Олук: Ала Булкун
Тылынан (2 чаас): Т.В.Захаров-Чээбий «Ала булкун» олонхото.
Практической (10 чаас): Ырыата-тойуга.
3. Олук: Олоңхо абылаңа.
Тылынан (4 чаас): Олоңхону устуу.
Практической (22 чаас): Олоңхо ырыаларын тойугун үөрэтии.
4. Олук: Тыл суолтата.
Тылынан (4 чаас): Норуот тыыннаах тыла. Автор тыла.
Практической (12 чаас): Эргэрбит тыллар. Сахатыйбыт нуучча тыллара. Диалект.
5. Олук: Олонхо тыла-өһө.
Практической (20 чаас): Олоңхо тылын чочуйуу. Олоңхо тылын чуолкайдааһын.
Тылынан (2 чаас): Олоңхо тылын устуу.
6. Олук: Олоңхоһут уратыта, истиилэ.
Практической (12 чаас): Олоңхону толорор нъыматын буларга дъарыктар. Бэйэ толорор нъыманы тобулуу.
Тылынан (2 чаас): Атын олоңхоһуттары үөрэтии.
7. Олук: Турук.
Тылынан (6 чаас): Турук диэн тугуй. Турукка киирэргэ сүбэлэр. Туруктан тахсарга сүбэлэр.
Практической (20 чаас): Турукка киллэрэн аабыыга дъарык.

8. Олук:Толоруу маастарыстыбата
Практической (18 чаас):Олоңхону толоруу. Олоңхоһут дэгиттэр тыла-өһө.
9. Олук:Чээбий-улуу олоңхоһут
Тылын (4 чаас):Түмэппий Чээбий олобун туһунан.
Практической (6 чаас):Амма олоңхоһуттарын «Абалара» Түмэппий Чээбий.

Сыл түмүгүнэн билиэхтээх:

1. Олоңхо муңура суох дириң өйдөбүллээбин.
2. Олоңхону толорор бэйэ ныматын булунуутун.
3. Билбэт тыллар өйдөбүллэрин.
4. Толоруу маастарыстыбатын үрдэтии суолтатын.
5. Олоңхону үйэтитэр сыалтан олоңхоһут утумнааччылаах буолуохтаабын.

Сыл түмүгүнэн сатыахтааға:

1. Олоңхону толоруу туругар кириити.
2. Олоңхону сөптөөхтүк толоруу.
3. Уһуйуу нымаларын.
4. Толору толорууну.

Программа үһүс түһүмэбин былаана.

(9 кылаастанүөһэсаастаахоһолоругараналлаах 3 сыллаахпрограмма).

Сыала: Олоңхону научнай өттүнэн үөрэтии.

- Амма олоңхоһуттарын олоңхолорун испииһэктээһин;
- Амма олоңхотунархыыптан көрдөөһүн, булуу;
- Амма олоңхолорун уратытын анаары;
- Олоңхотун чинчийии.

Үһүс түһүмэх бастакы сылын былаана.

Сыала – Үөрэнээччи олонхону үөрэтии историятын (лингвофольклористика), олонхо философиятын кытта билсипиннэрии, олонхо тылын дириңэтэн үөрэтии, ырытар, чинчийэр үөрүйэби ингэрии.

	Дьарык темата	Барыта	Тылын ан	Практ.
	Кириити. Сыл –сорук.	2	2	
	Олонхону үөрэтии историята	12	12	-
.1.	А.Ф.Миддендорф чиничийиилэрэ	-	2	-
.2.	О.Н.Бетлинг чиничийиилэрэ.	-	2	-
.3.	Э.К.Пекарская чиничийиилэрэ.	-	2	-
.4.	И.А.Худяков чиничийиилэрэ.	-	2	-
.5.	В.Г.Сорошевская	-	2	-

.6.	В.Н.Васильев олобо	-	2	-
.7.	В.Н.Васильев чинчийиилэрэ			
	Олонхону чинчийи билигни кэмгэ	12	12	-
.1.	Н.В.Емельянов олонхону ырытыылары	4	4	-
.2.	В.В.Илларионов ыстатыйалара, Амма олонхохуттарын туһунан санаалара.	4	4	-
.3.	Г.С.Попова – Санаайа. Олонхону анаарыыта.	4	4	-
	Олонхо философията	6	2	4
.1.	Аан дойду айылан үөскээһинэ.	2	2	-
.2.	Үс дойду туһунан өйдөбүл	2	-	2
.3.	Олонхо үс дойдута	2	-	2
	Олонхохут диэн кимий?	6	2	4
.1.	Олоңхохут уһуйааччыта	2	-	2
.2.	Тэңнэбил	2	-	2
.3.	Уратылаһарар, майгыннаспат өрүттэрэ.	2	2	-
	Олонхо тыла	26	2	24
.1.	Туттуллар киэб (үрдүк, сүрүн, намыһах истиил)	6	-	6
.2.	Тыл суолтатын быһаарыы	2	2	-
.3.	Норуот тыыннаах тыллара	6	-	6
.4.	Эргэрбит, тобох тыллар	4		4
.5.	Сахатыйбыт нуучча тыллара	4		4
.6.	Автор мэлдьи туттар тыллара	4		4
	Олонхону ырытыы	26	6	20
.1.	Айыылар (тобус халлаан олохтоохторо олонхобо)	4	2	2
.2.	Төрөппүттэр уонна оҕолор	4	2	2
	Кэргэнниилэри булуу	4	2	2

.3.				
.4.	Абалар уонна оҕолор	4	-	4
.5.	Ыал буолуу	4	-	4
.6.	Абааһылар	4		4
	Олонхоҕо орто дойду үөскээһинэ	6	-	6
.1.	Орто дойдуга олох үөскээһинэ	2	-	2
.2.	Үс саха үөдүйүүтэ	2	-	2
.3.	Араначчылааччылар	2		2
	Дакылаат суруйуу	54	19	35
.1.	Дакылаат теорията	19	19	-
.2.	Чинчийэр, анаарар, ырытар, тэнниир үлэлэр.	35	-	35
	Барыта:	144	57	87

Программаис хоһооно:

- 1 Олук: Кирири. Анал кэпсэтии сүрүн сыал-соруугу билиһиннэри.
- 2 Олук: Олонхону үөрэтии историята. А.Ф.Миддендорф чинчийиилэрэ. О.Н.Бетлинг чинчийиилэрэ.Э.К.Пекарскай чинчийиилэрэ.И.А.Худяков чинчийиилэрэ. В.Г.Серошевская.В.Н.Васильев олоҕо. В.Н.Васильев чинчийиилэрэ.
- 3 Олук: Олонхону чинчийи билиһини кэмнэ. Н.В.Емельянов олонхону ырытыылара. В.В.Илларионов ыстатыйалара, Амма олонхоһуттарын туһунан санаалара.Г.С.Попова – Санаайа. Олонхону анаарыыта.
- 4 Олук: Олонхо философията. Аан дойду айыллан үөскээһинэ.Үс дойду туһунан өйдөбүл. Олонхо үс дойдута.
- 5 Олук: Олонхоһут диэн кимий?Олонхоһут уһууааччыта. Тэңнэбил. Уратылаһарар, майгыннаспат өрүттэрэ.
- 6 Олук: Олонхо тыла.Туттуллар кизб (үрдүк, сүрүн, намыһах истиил). Тыл суолтатын быһаарыы. Норуот тыыннаах тыллара. Эргэрбит, тобох тыллар. Сахатыйбыт нуучча тыллара. Автор мэлдьи туттар тыллара.
- 7 Олук: Олонхону ырытыы. Айыылар (тоҕус халлаан олохтоохторо олонхоҕо). Төрөһүттэр уонна оҕолор. Кэргэнниилэри булуу. Абалар уонна оҕолор. Ыал буолуу. Абааһылар.
- 8 Олук: Олонхоҕо орто дойду үөскээһинэ. Орто дойдуга олох үөскээһинэ. Үс саха үөдүйүүтэ.Араначчылааччылар.
- 9 Олук: Дагылаат суруйуу. Дагылаат теорията. Чинчийэр, анаарар, ырытар, тэнниир үлэлэр.

Дьарык түмүгүнэн билиэхтээх:

1. Олонхо сурукка кирибит сылын, ол иннинээҕи уостан уоска илдьэ кэлбит ытык дьоммутун.
2. Үөрэппит, чинчийбит ученайдары.

3. Аан дойду хайдах үөскээбитин.
4. Олонхоҕо айыылары.
5. Дакылаат суруйуу сүрүн быраабылаларын.

Дьарык түмүгүнэн сатыхтааҕа:

1. Олонхону ырыта, анаарар буолуохтаах.
2. Дакылаат суруйуутугар холоноҕор.
3. Олонхо тылын сатаан туттар, араарар.
4. Анаарар (философствоания) буолуу.

Үһүс түһүмэх иккис сылын былаана.

Сыала – Оҕону ийэ өйүн сайыннарыы. Санарыы уонна санааны этии.

	Дьарык темата	Барыта	Тылын ан	Практ.
	Кирири.Олонхо – норуот өйүн-санаатын чыпчаала.	2	2	
	Олонхо туһунан улуу дьоммут этиилэрэ, снаалара.	12	12	-
.1.	А.Е.Кулаковскай чинчийиилэрэ	-	2	-
.2.	П.А.Слепцов - Ойуунускай чинчийиилэрэ.	-	2	-
.3.	Афанасьев Л.А.-Тэрис чинчийиилэрэ.	-	2	-
.4.	Попова М.А. чинчийиилэрэ.	-	2	-
.5.	Чехордуна Е.П. анаарыылара.	-	2	-
.6.	Поликарпова Е.М., Гоголева М.Т.	-	2	-
	Олонхо дьоруойдара	12	12	-
.1.	Бухатырдар уратылаһар өрүттэрэ.	4	4	-
.2.	Айыы куолар уонна абааһы дьахтарыттан уратыта.	4	4	-
.3.	Үс дойду олохтоохторун уратыллара.	4	4	-
	Айылҕаны тыыннаабымсытыы (анимистическая вера) итэбүл ситимэ.	6	2	4
.1.	Киһи айылҕа оҕото	2	2	-
.2.	Иччилэр, аттар, мастар уонна да атын ырыаларын суолтата.	2	-	2

.3.	Христианизация уонна коммунистической идеология саха култууратыгар сабыдыала, суолтата.	2	-	2
	Аал Луук мас.	6	2	4
.1.	Аал Луук мас өйдөбүлэ	2	-	2
.2.	Аал Луук мас- саха киһитин төрдө-ууһа, силиһэ мутуга.	2	-	2
.3.	Прасимвол буолар дуо?	2	2	-
	Олонхо тыла Амма олоңхотугар	26	2	24
.1.	Туттуллар киэб (үрдүк, сүрүн, намыһах истиил)	6	-	6
.2.	Тыл суолтатын быһаары	2	2	-
.3.	Норуот тыыннаах тыллара	6	-	6
.4.	Эргэрбит, тобох тыллар	4		4
.5.	Сахатыйбыт нуучча тыллара	4		4
.6.	Автор мэлдьи туттар тыллара	4		4
	Олонхо тыла	26	6	20
.1.	Олоңхо тыла-саңарар саңа кылаан чыпчаала буолар.	4	2	2
.2.	Олоңхо тылын улуу бөлөһүөктэрбит этэн кээспит тылларын аабы.	4	2	2
.3.	Тыл иччитэ диэн тыл итэбэтэр күүһэ, айылба тыла буоларын быһаары, бэлиэтээһин.	4	2	2
.4.	Алгыс тыллар олоңхоҕо	4	-	4
.5.	Харыс тыллар.	4	-	4
.6.	Сэтгээх тыл.	4		4
	Тойук	6	-	6
.1.	Тойук уратылара.	2	-	2
.2.	С.Зверев, У.Нохсоороп туойууларын тэңнээн көрүү.	2	-	2

.3.	Түөлбэ олоңхолоро диэн тобо баар буолар?	2		2
	Дакылаат суруйуу	54	19	35
.1.	Дакылаат теорията	19	19	-
.2.	Чинчийэр, анаарар, ырытар, тэнниир үлэлэр.	35	-	35
	Барыта:	144	57	87

Программа ис хоһооно:

- 1 Олук: Кирири. Олонхо – норуот өйүн-санаатын чыпчаала.
- 2 Олук: Олонхо туһунан улуу дьоммут этиилэрэ, снаалара. А.Е. Кулаковскай чинчийиилэрэ. П.А. Слепцов - Ойуунускай чинчийиилэрэ. Афанасьев Л.А. - Тэрис чинчийиилэрэ. Попова М.А. чинчийиилэрэ. Чехордуна Е.П. анаарылары. Поликарпова Е.М., Гоголева М.Т.
- 3 Олук: Олонхо дьоруойдара. Бухатыырдар уратылар өрүттэрэ. Айы куолар уонна абааһы дьахтарыттан уратыта. Үс дойдун олохтоохторун уратылары.
- 4 Олук: Айылҕаны тыыннаабымыстыгы (анимистическая вера) итэбэл ситимэ. Иччилэр, аттар, мастар уонна да атын ырыаларын суолтата. Христианизация уонна коммунистическай идеология саха култууратыгар сабыдыала, суолтата.
- 5 Олук: Аал Луук мас. Аал Луук мас өйдөбүлэ. Аал Луук мас- саха кинитин төрдө-ууһа, силиһэ мутуга. Прасимвол буолар дуо?
- 6 Олук: Олонхо тыла Амма олоңхотугар. Туттулар киэб (үрдүк, сүрүн, намыһах истиил). Тыл суолтатын быһаарыы. Норуот тыыннаах тыллара. Эргэрбит, тобох тыллар. Сахатыйбыт нуучча тыллара. Автор мэлдьи туттар тыллара.
- 7 Олук: Олонхо тыла. Олоңхо тыла-саңарар саңа кылаан чыпчаала буолар. Олоңхо тылын улуу бөлөһүөктэрбит этэн кээспит тылларын аабыы. Тыл иччитэ диэн тыл итэбэтэр күүһэ, айылҕа тыла буоларын быһаарыы, бэлиэтээһин. Алгыс тыллар олоңхоҕо. Харыс тыллар. Сэттээх тыл.
- 8 Олук: Тойук. Тойук уратылары. С.Зверев, У.Нохсоороп туойууларын тэңнээн көрүү. Түөлбэ олоңхолоро диэн тобо баар буолар?
- 9 Олук: Дагылаат суруйуу. Дагылаат теорията. Чинчийэр, анаарар, ырытар, тэнниир үлэлэр.

Үс түһүмэх түмүгүнэн оҕолор тугу билиэхтээхтэрэ:

- . ырытар. Тус көрүүлээх ааҕааччы таһымыгар тахсар.
- . Кэпсэтии сирин тутуһар.
- . Айар дьобура сайдар.
- . Уус-уран ойуулуур-дьүһүннүүр ньымалары үлэбэ таба туһанар.

Тугу сатыахтаахтара.

4. Фольклор көрүгүннэрин толорор.
5. Саха итэбэлигэр олобуран сирин-туому билии, олоххо-дьаһахха туттуу.
6. Амма олоңхолорун толору билии, толоруу.

Методическай ыйыылар.

Бу үс түһүмэхтээх программанан алын, орто уоннаулахан сүһүөх кылаас оҕолоругар дьарыктаналларыгар ананна. Дьарыктар биир ситимнээхтик уонна ситиһиилээхтик ытыллалларын туһуттан анал кабинет, үөрэх пособиялара, тэрилэ баара ирдэнэр.

Дьарык ытыллар түһүмэхтэрэ:

Алын сүһүөх кылаас оҕолоругар:

1. Дорооболоһуу.
2. Болҕомто тардыы;
3. Эрчилииһэр. (күөмэйи сылытыы, сөпкө тыһыны)
3. Сана теманы кэпсээһин;
4. Истибиттэн үтүктүү.
5. Холонон көрүү.
6. Матыбы истии, тэтимнэ кирии.
7. Тиэмэни түмүктээһин.

Орто сүһүөх кылаас оҕолоругар:

1. Дорооболоһуу.
2. Эрчилииһэр (күөмэйи сылытыы, сөпкө тыһыны)
3. Хатылааһын.
4. Сана теманы кэпсээһин.
5. Теманы түмүктээһин.
6. Саңа теманы тугу өйдөөбүттэрин кэпсэтиһии.
7. Түмүктээһин.

Оҕолорго аналлаах литература:

1. Олоңхо эйгэтэ: (орто саастаах оҕолорго ааҕар кинигэ) /Е.П.Чехордуна, Е.Иванова [худож.Ю.Пестряков, С.Старостина]. – Дьокуускай: Бичик, 2005. – 72 с.
2. Сырдык үрүччэ: (Эмис орто оскуолатын үөрэнээччилэрин айымньыларын хомуурунньуга) Хомуйан оңордо Т.Т.Степанова. – Дьокуускай: Бичик, 2004. -64 с
3. Сахалы оонньуулар: Детсад иитиллээчилэригэр уонна учууталларга аналлаах пособие. – Якутскай кинигэ издательствота, 1985. – 60 с.
4. Сахалы оонньуулар: Детсад иитээччилэригэр уонна учууталларга аналлаах пособие. Дьокуускай: Якутполиграфиздат, 1992. – 80 с.
5. Олонхо в игровой деятельности детей/[сост.:Ю.В.Андросова, Н.П.Александрова]. – Якутск: Бичик, 2013. – 64 с. –(педагогика олонхо).
6. Олоңхо дойдута: Оскуолаҕа кириэн иннинээҕи саастаах оҕолорго. Хомуйна оңордо Е.П.Чехордуна. Н.Е.Ябловская ойуулар. – Дьокуускай: Бичик, 2000 – 32 с.
7. Оготовев П.В.Элэс Боотур: Олонхо: Якутский героический эпос олонхо / Петр Оготовев; пер.на русск.яз.М.Алексеевой; Художники И.Пестряков, Фонд сохранения, изучения и пропаганды эпоса «Олонхо» - Якутск, 2002. – 196 с.:ил.

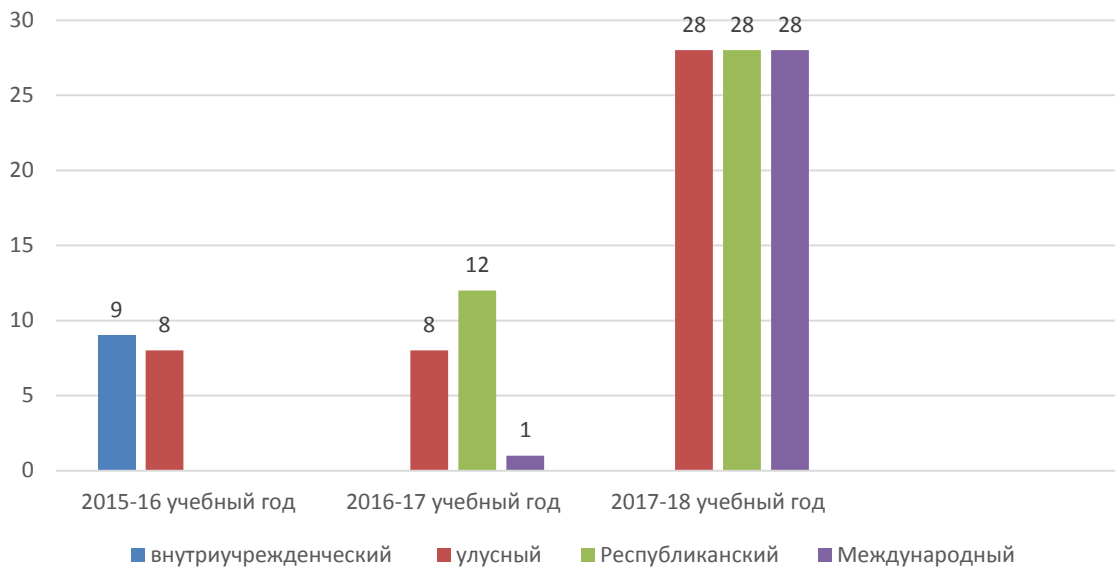
Уһуяаччыга аналлаах методическай литературалар:

1. Саха сириҥ төрүт омуктарыҥ культурата, сахалы оскуола утума. Баишев И.Г.,Брагина Р.И., Петрова Т.И. – Дьокуускай, 1992 сыл.
2. Оҕону төрүт культураны тилиннэри уонна салгы сайыннарынан уһуян иити-сайыннары эркээйтэ.Саха Республикатыҥ Үөрэҕин министрствота Саха Республиктаны общественной тэрилтэлэрин кыһалбатын үөрэтэр Аан дойдутааҕы киин – Дьокуускай,1994 с.

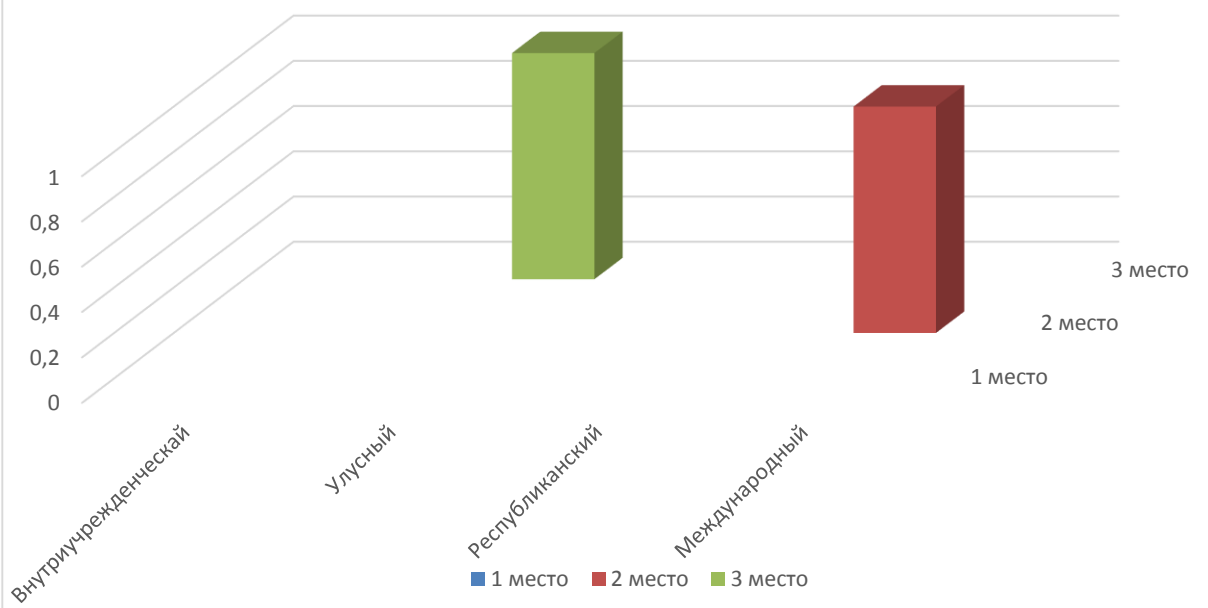
3. Төрөөбүт литература: оонньуулар, викториналар, сценарийдар [хомуйан оңордо Е.Н.Кычкина]. – Дьокуускай : Бичик, 2012. – 128 с.
4. Саха фольклора: Хомурунньугуманитарнай чиничийи института НА РС; Хомуйан оңордо Д.К.Сивцев. – Изд.2 –е Новосибирск Наука. Сибирская издат.фирма РАН, 1996. – 336 с.: 27 с.
5. Саха народной ырыалара: Үлэ – хамнас, олох-дьаһах туһунан ырыалар. 2 чааһа. – Дьокуускай: Кинигэ издательствота, 1977 с -421с.
6. Төрөөбүт литература: оонньуулар, викториналар,Сценарийдар / [хомуйан оңордо Е.Н.Кычкина]. – Дьокуускай: 2012 с. – 128 с.
7. Якутское сказительство и проблемы возрождения олонхо / В.В.Илларионов. – Новосибирск: Наука, 2006. – 191 с.
8. Дьячковский К.Д. Этносемиотика культура и образования: постановка проблем и методов \ под ред.проф.К.Д.Уткина. – Якутск, 2000. – 135 с.
9. Ансамбль «Түһүлгэ». Якутские народные танцы. Якутск: 1996. – 92 стр.
10. Лукина А.Г. Танцы Саха \Художник А.Н.Филиппова. Якутск: Нац.кн.изд.Бичик.
11. Олоңхо дойдута: Оскуолаҕа киириэн иннинээҕи ссаастаах оҕолорго. Хомуйан оңордо Е.П.Чехордуна. Н.Е.Ябловская ойуулар. – Дьокуускай: Бичик, 2000 – 32 с.
12. Оготовев П.В.Элэс Боотур: Олонхо: Якутский героический эпос олонхо / Петр Оготовев; пер.на русск.яз.М.Алексеевой; Художники И.Пестряков, Фонд сохранения, изучения и пропаганды эпоса «Олонхо» - Якутск, 2002. – 196 с.:ил.
13. Образцы олонхо: кинетика и одежда/А.Н.Лукина, Н.И.Докторова; [отв.ред.к.ф.н. А.Е.Захарова]; М-во культуры и духовного развитияРС(Я), Якутск: Бичик,2010.-144 с.
14. Эргис Г.У.Якутские сказки. \художники: А.Е.Евстафьев, М.В.Ханды. –Якутск, Бичик, 1996 г. – 392 с.

Кэтээн көрүү түмүгүнэн:

Ус сүл тумугунэн күрэхтэргэ кытты



2016-17 уерэх дьылын ситибиилэрэ



2017-18 уерэх дьылын ситиьиилэрэ

